

Dopuštam drvetu da me vodi

MATERIJALU I SVAKOM PROCESU KROZ KOJI PROLAZI TREBA DATI POTREBNO VRIJEME. SVAKI DIO LULE MORA BITI IZRAĐEN I ZAVRŠEN BESPRIJEKORNO, ŠTO NA KRAJU ODREĐUJE KVALITETU I VRIJEDNOST LULE

pripremila: Marina Mladić

Domagoj Telišman, web (grafički) dizajner u Društvu KONČAR – Elektronika i informatika, postao je pravi majstor u izradi lula. A sve je krenulo slučajno.

Kao tinejdžer počeo je pušiti očeve lule. Nije tada znao puno o lulama, a kako sam kaže, nije ni razmišljao kako one nastaju. I tako je bilo sve do jednog ljetovanja na Lošinj u prije desetak godina. Na plaži je susreo čovjeka iz Njemačke, koji je izrađivao lulu, prišao mu i punih dva sata gledao i postavljao pitanja.

“Jako mi se svidio oblik lule koju je radio i dojmilo me da se tako nešto može napraviti rukama. Tada sam odlučio istražiti sve o lulama i ozbiljno se pozabaviti idejom o njihovoj izradi. Kako u Hrvatskoj nisam poznavao nikoga tko se bavi lulama, glavne odgovore saznavao sam putem interneta, osobito na stranici izrađivača lula na kojoj razmjenjuju svoja iskustva. Počeo sam prikupljati potrebne alate i opremiti radionicu u roditeljskoj kući u Samoboru.”

Domagoj još uvijek ima i koristi prvu lulu koju je sam izradio. Naravno, posebno

mu je draga, iako danas vidi i sve njezine nedostatke. Dosad je napravio više od sto lula, od kojih je trećinu prodao, a ostatak je darovao ili zadržao u svojoj zbirci. Sve njegove lule nose naziv (pečat) Dotter - pseudonim koji vuče podrijetlo iz doba kad se bavio glazbom kao Disk-džokej.

“Za jednu lulu potrebno je petnaestak sati rada, odnosno u procesu izrade postoje etape u kojima se lula mora odmarati od jednog do nekoliko dana, kako bi se drvo ili korišteni materijal stabilizirao. Materijal se, naime, zagrijavanjem ili brušenjem širi, pa treba vremena da se vrati u svoje normalno stanje, tako da za jednu lulu trebam i do tri tjedna. Materijalu i svakom procesu kroz koji prolazi treba dati potrebno vrijeme. Svaki dio lule mora biti izrađen i završen besprijekorno, što na kraju određuje kvalitetu i vrijednost lule.”

Danas se za izradu sve više koristi fosilizirani hrast, abonos ili morta, ali i rijetki materijali vulkanskog podrijetla. Domagoju su najdraži vrijesi i maslinovo drvo. Uz materijale, postoji i bezbroj podjela lula. Po obliku ima ravnih i savijenih, zatim i veliki broj naziva za ustaljene, klasične oblike lula, kod kojih su određene dimenzije i omjeri, zatim lule slobodnih oblika, različiti načini bušenja

lula... Za ilustraciju postoji karta na kojoj je prikazano kako se granaju stotine vrsta i podvrsta lula, i to svaka sa svojim imenom.

“Kad izrađujem lulu od vrijesa, sve započinje zacrtavanjem željenog oblika na komad drveta. Slijedi bušenje sustava lule, odnosno otvora za duhan i zrak – mjesta gdje će kasnije doći usnik. Smatram da je to jedan od najzahtjevnijih zahvata. Zatim se, također ručno, izrađuje i priprema usnik, pa se najprije grubo te fino oblikuje lula. Počinje strpljivo i dugotrajno ručno brušenje brusnim papirom i raznim pomačalima. Tu su i razni premazi na bazi alkohola, vode... poliranje. Lula se nikad ne lakira, već polira jer se pore drveta nikad ne smiju zapuniti.”

Spomenimo da postoje i tri glavne vrste završetka obrade. Glatki - vidi se struktura drveta, rustificirani – raznim alatima uništava se gornji sloj drveta i tako dobiva određena struktura drveta te pjeskareni kojim se postiže nepravilna struktura drveta.

“Teško mi je reći kakve se lule najviše traže jer sam od samog početka odlučio da neću raditi lule po narudžbi. Meni je to jednostavno izuzetno lijep hobi koji me opušta i smiruje. Radim ono što volim i dopuštam drvetu da me vodi.” ■